

10.6.2024

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunto Työ- ja elinkeinoministeriölle Suomen kansallisen integroidun energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivityksestä
VN/19961/2023

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen kansallisen integroidun energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivityksestä. EK on sitoutunut EU:n ja Suomen ilmastotavoitteisiin sekä 1,5 asteen mukaiseen ilmastopolitiikkaan.

Suomi on ottanut edelläkävijän roolin hyvin kunnianhimoisella ilmasto- neutraalisuustavoitteellaan vuodelle 2035. Elinkeinoelämä painottaa, että samalla kun päästöjä vähennetään, on huolehdittava yritysten mahdollisuudesta investoida ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa: vähennetään päästöjä kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti, pitkäjänteistä ja ennustettavaa ilmastopolitiikkaa harjoittaen.

EK näkee yritykset ilmastomuutoksen torjunnan ytimessä, koska ne omien päästöjen vähentämisen lisäksi tarjoavat päästöjä vähentäviä ratkaisuja muille, myös yli Suomen rajojen. Elinkeinoelämän eri toimialat ovat kattavasti laatineet tiekarttoja, joilla tehdään näkyväksi päästövähennyspotentialiaali ja eteen tulevat hidasteet.

Lausunnon pääkohdat:

- NECP kuvaa kattavasti Suomen energia- ja ilmastopolitiikkaa eri ulottuvuuksista: ilmastopolitiikan tilannetta, tavoitteita ja keskeisiä toimenpiteitä päästösektoreittain, ilmastomuutokseen sopeutumista, ministeriöiden vastuujakoa ilmasto- ja energiapolitiikassa, energiemarkkinoiden kehitystä ja myös yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä, kuten vapaaehtoista energiatehokkuus- sopimustoimintaa, TKI-panostusten kasvattamista sekä toimialojen vähähiilitiekarttoja.
- NECP osoittaa selkeästi EU:n ja Suomen ilmastopolitiikan tulokset Suomessa: Aikajaksolla 2000–2022 kokonaispäästöt ovat vähentyneet 24 Mt CO₂e. eli 34 %. NECP-luonnoksen mukaan Suomi on suurimmilta osin saavuttamassa eri EU-velvoitteensa. Taakanjakosektorilla päästöt ovat laskeneet asetettujen kiintiöiden mukaisesti. Luonnoksessa

Vihreä kasvu
Janne Peljo

6.11.2023

taakanjakosektorin osalta olisi aiheellista todeta, että nykytiedoin riskit taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamatta jäämisestä ovat kasvaneet uusiutuvien liikennepolttoaineiden jakeluvaihteen ja polttoaineveron alentamisen vuoksi.

- Maankäyttösektorin nettonielun hupeneminen muodostaa Suomen ilmastopolitiikalle haasteita, ja NECP-luonnoksessa on kuvattu LULUCF-sektorin nettonielun kääntyminen päästölähteeksi jo vuodesta 2018. Luonnoksessa on lueteltu useita tunnistettuja toimenpiteitä maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi, mutta todettu myös että kaikille toimenpiteille ei ole rahoitusta kansallisista varoista tai että politiikkatoimista ei ole tehty päätöksiä tai että ne tulevat arvioitavaksi uusien WAM-skenaarioiden laadinnan yhteydessä. Maataloussektorin osalta NECP-luonnoksessa todetaan, että 29% päästövähennystavoitteen saavuttaminen on epätodennäköistä julkisella ohjauksella ja insentiiveillä. NECP-luonnoksessa esitetäänkin LULUCF-sektorilta WEM-laskelmat, jotka jäävät 2030-aikajänteellä merkittävästi Suomen maankäyttösektorin nettonielutavoitteesta. Luonnoksessa mainitaan, että alustavan kauden 2026-2030 arvion valossa Suomi harkitsee käytettävissä olevien joustojen käyttöä ja on tunnistanut mahdollisuutena jäsenmaiden välisten yksiköiden siirron, jos sellaisia on saatavilla. Tyylielty muotoilu jättää taakseen sen, että Suomella ei ole päätettynä saati näköpiirissä keinoja, joilla maankäyttösektorin EU-tavoitteisiin päästäisiin, mitä voi pitää Suomen ilmastotavoitteiden ja kansantalouden kannalta riskinä. NECP-luonnoksen yhdessä kohtaa mainitaan, kuinka hallitus on selvittänyt maankäytön muutosmaksua, mutta siitä ei ole tehty poliittista päätöstä. Toisaalta luonnoksen lopussa todetaan, että maankäytön muutosmaksua ei tulla sisällyttämään tulevaan LULUCF-sektorin WAM-skenaarioon.
- NECP-luonnoksessa on myös todettu selkeästi, kuinka haastavaa Suomen on päästä EU:n 2030 energiatehokkuustavoitteeseen, huolimatta aktiivisista toimista energiatehokkuuden parantamiseksi ja päästöjen vähenemisenäkymästä energia- ja teollisuussektoreilla. EK pitää tätä tärkeänä EU:n suuntaan viestittäväksi näkökulmana, sillä korkea sähkön hintavolatiliteetti ja esimerkiksi vedyn tuotannon ennakoitu kasvu tekevät energiankäyttötavoitteeseen pääsemisestä haastavampaa vaikka päästökäytöskehitys olisi suotuisaa. Luonnoksessa huomautetaan, että sopivampi indikaattori energiatehokkuudelle olisi energian kulutus suhteessa bruttokansantuotteeseen, mitä EK pitää perusteltuna.
- NECP-luonnoksen sivulla 166 on taulukko Suomessa vireillä olevista investointisuunnitelmista. EK huomauttaa, että kategoria "Energy storage" pitää EK:n datakkunassa sisällään myös lämpövarastoja ja akkusähkövarastoja, ei pelkästään pumppuvoimaloita kuten NECP:ssa on tulkittu.